

Nr 152

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i förordningen (1922: 260) om automobils katt, m. m.; given Stockholms slott den 29 oktober 1971.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

CARL GUSTAF

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

Statsmakterna beslöt år 1969 att fordonsregistreringen skulle läggas om och centraliseras till ett ADB-register. Omlägningsarbetet kommer att genomföras successivt med början under år 1972 och beräknas vara helt genomfört i början av år 1974.

I propositionen föreslås de ändringar i automobilskatteförordningen (1922: 260) m. fl. författningar, som föranleds av bl. a. att själva registreringen i det nya systemet får en delvis ändrad innebörd och att den nuvarande reservregistreringen ersätts med ett nytt institut, avställning.

Vidare redovisas i propositionen huvuddragen av ett nytt system för upp börd av automobil- och traktorskatt. Skattskyldigheten kommer att avse en löpande tolv månadersperiod i stället för kalenderår och upp börd en av skatt kommer att spridas över hela året enligt ett system som på visst sätt anknyter till reglerna om kontrollbesiktning.

1 Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1922: 260) om automobils katt

Härigenom förordnas, att 1—4, 7 och 13—15 §§ förordningen (1922: 260) om automobils katt skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

För automobil eller släpvagn, som, efter vad särskilt är stadgat, blivit här i riket registrerad, skall årligen erläggas skatt enligt nedan meddelade bestämmelser.

Angående beskattning av automobil eller släpvagn, vilken, ehuru den bort här i riket registreras, icke blivit i automobilregister införd, gäller vad i 14 § här nedan stadgas.

Å automobil eller släpvagn, som enligt vad därom är särskilt föreskrivet skall införas i ett centralt militärt fordonsregister, äger denna förordning icke tillämpning.

Med automobil förstås motorfordon, varom förmäles i vägtrafikförordningen.

Uttrycket släpvagn användes i denna förordning i samma betydelse som i vägtrafikförordningen.

2 §²

Från skatteplikt frikallas:

a) automobil, som äges av medlem av konungahuset samt, under villkor av ömsesidighet, enligt vad Konungen därom förordnar, automobil, tillhörig främmande makts härvarande beskickning eller konsulat tillhörande person, som icke är svensk undersåte;

b) automobil eller släpvagn, som är inrättad uteslutande för brandväsen eller för transport av sårade eller sjuka, så ock annan automobil med tillhörande släpvagn, därest automobilen och släpvagnen användas uteslutande för brandväsen och äro försedda med tydlig beteckning, utvisande att de tjäna brandväsendet;

c) motorcykel, som är inrättad såsom invalidfordon och vars maximihastighet icke överstiger 30 kilometer i timmen; samt

d) automobil eller släpvagn, då fordonet är taget i anspråk med nyttjanderätt jämlikt bestämmelserna i allmänna förfogandelagen den 26 maj 1954 (nr 279), rekvisitionslagen den 30 juni 1942 (nr 583), beredskapsförfogandelagen den 30 juni 1942 (nr 584) eller civilförsvarslagen den 22 april 1960 (nr 74).

¹ Senaste lydelse 1951: 654.

² Senaste lydelse 1965: 880.

Nuvarande lydelse

Länsstyrelsen må, i annat fall än som avses i första stycket, medgiva befrielse från skatteplikt för

1. personautomobil, vars tjänstevikt ej överstiger 1 800 kilogram,
2. sådan med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustad lastbil, vars tjänstevikt ej överstiger 1 800 kilogram, samt
3. motorcykel,

därest fordonet äges av högggradigt invalidiserad, som innehar körkort för förande av fordonet och som för sin huvudsakliga förvärvsverksamhet eller för sin utbildning är varaktigt beroende av fordonet såsom fortskaffningsmedel. Kan fordonets ägare till följd av sin invaliditet icke erhålla körkort för förande av fordonet, må länsstyrelsen efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen likväl medgiva befrielse, om ägaren på grund av sin invaliditet är beroende av fordonet för transport till och från arbetsplatsen eller utbildningsstället.

De närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av vad i andra stycket stadgas, meddelas av Konungen eller den myndighet som Konungen bestämmer.

Föreslagen lydelse

Länsstyrelsen i det län, där fordonets ägare har sin adress enligt bilregistret, må, i annat fall än som avses i första stycket, medgiva befrielse från skatteplikt för

3 §³

Skatteplikt för automobil inträder med den kalendermånad under vilken automobilen första gången i automobilregister införes. Varder automobilen, innan den registreras, i avbidan därå använd i trafik lika med registrerad automobil, skall dock skatten utgå från och med den kalendermånad, varunder den tagits i bruk. Skatteplikten upphör med utgången av den kalendermånad, under vilken automobilen ur automobilregister avförts utan att hava blivit i annat sådant register införd.

Inträffar i avseende å äganderätten till automobil sådan förändring, att automobilen, där den dittills varit skattepliktig, skall jämlikt 2 § bliva skattefri eller, där den förut varit skattefri, skall underkastas skatteplikt, då skall i fråga om beskattningen så anses, som om automobilen blivit i förra fallet ur registret avförd, utan att vara i annat register införd och i senare fallet första gången i regis-

Skatteplikt för automobil inträder när fordonet registreras utan att samtidigt avställas eller när avställning upphör. Skatteplikten upphör vid avregistrering eller avställning. Automobil, för vilken utfärdats interimslicens, är skattepliktig under den tid licensen gäller. Är automobil skattepliktig under del av kalendermånad, utgår skatt för hela månaden.

Inträffar i avseende å äganderätten till automobil sådan förändring, att automobil, som dittills varit skattepliktig, skall jämlikt 2 § bliva skattefri eller automobil, som förut varit skattefri, skall underkastas skatteplikt, då skall i fråga om beskattningen så anses, som om automobilen blivit i förra fallet ur registret avförd och i senare fallet registrerad utan att samtidigt avställas den dag, då

³ Senaste lydelse 1930: 286.

Nuvarande lydelse

ter inför den dag, då uppgift om förändringen i äganderätten blivit i registret intagen.

Föreslagen lydelse

uppgift om förändringen i äganderätten blivit i registret intagen.

4 §

Skattskyldig för automobil är för visst kalenderår den, som vid kalenderårets början varit eller bort vara i automobilregister antecknad såsom ägare av automobilen, eller, om automobilen blivit under kalenderåret första gången registrerad, den, som därvid antecknats såsom automobilens ägare.

Skattskyldig för automobil är för visst kalenderår den, som ägde automobilen vid årets början, eller, när under ett kalenderår skatteplikt för automobil uppkommer eller skatt påföres för fordon på grund av ändring av dess beskaffenhet, den som då ägde automobilen. Som ägare anses den som är eller bör vara upptagen i bilregistret som ägare av automobilen. Har interimslicens utfärdats för automobil, som innehas på grund av avbetalningsköp, anses innehavaren som ägare.

Skall med tillämpning av vad nu är sagt skattskyldighet för automobil åvila flera såsom samfällt ägare, svara de för skattens utgörande en för alla och alla för en.

7 §⁴

Anteckning om skattskyldighet för viss automobil skall genom tjänsteman hos vederbörande länsstyrelse, som av länsstyrelsen därtill förordnas, verkställas i det inom länet förda automobilregistret.

Uppstår fråga om frihet från skatt, skall länsstyrelsen meddela beslut i frågan. Förménar någon, att genom anteckning i automobilregistret skatt blivit honom oriktigt påförd, äger han inom tid, som av Konungen bestämmes, påkalla beslut av länsstyrelsen angående skattskyldigheten.

Uppstår fråga om frihet från skatt, skall länsstyrelsen i det län, där fordonets ägare har sin adress enligt bilregistret, meddela beslut i frågan. Förménar någon, att genom uppgift i bilregistret skatt blivit honom oriktigt påförd, äger han inom tid, som av Konungen bestämmes, påkalla beslut av länsstyrelsen angående skattskyldigheten.

De närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av vad i denna paragraf stadgas, meddelas av Konungen.

13 §⁵

Där skatteplikt för automobil under löpande kalenderår upphör, är den, som innan skattefrihet in-

Upphör skatteplikt för automobil under löpande kalenderår, är den, som innan skattefrihet inträtt,

⁴ Senaste lydelse 1924: 128.

⁵ Senaste lydelse 1971: 320.

Nuvarande lydelse

trätt, sist stått i automobilregister antecknad såsom ägare av automobilen, berättigad att, efter ansökan hos länsstyrelsen, kostnadsfritt återbekomma så stor del av för året erlagd skatt, som belöper å tiden efter det skattefriheten inträtt.

Äger under löpande kalenderår sänkning av skatten rum på grund av ändring av automobils beskaffenhet, är den, som vid anmälan av ändringen var ägare av automobilen, berättigad att i samma ordning återbekomma vad som motsvarar sänkningen av skatten.

Automobilskatt för lastbil, buss eller släpvagn som använts utom riket återbetalas enligt bestämmelser, som meddelas av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer.

Föreslagen lydelse

sist var upptagen i bilregistret såsom ägare av automobilen, berättigad att återfå så stor del av för året erlagd skatt, som belöper å tiden efter det skattefriheten inträtt.

Äger under löpande kalenderår sänkning av skatten rum på grund av ändring av automobils beskaffenhet, är den, som vid anmälan av ändringen var ägare av automobilen, berättigad att återfå vad som motsvarar sänkningen av skatten.

14 §

Varder, efter vad därom är särskilt stadgat, ägare av automobil dömd till ansvar för det automobilens tagits i bruk, innan densamma registrerats och erhållit igenkänningsmärke, eller för det ägaren underlåtit att till registret göra föreskriven anmälan eller i sådan anmälan mot bättre vetande meddelat oriktig uppgift, då skall ägaren tillika förpliktas att utgiva den skatt för automobilen, som genom förfarandet undandragits.

Varder, efter vad därom är särskilt stadgat, ägare av automobil dömd till ansvar för det automobilens tagits i bruk, innan densamma registrerats eller medan den varit avställd, eller för det ägaren underlåtit att till registret göra föreskriven anmälan eller i sådan anmälan mot bättre vetande meddelat oriktig uppgift, då skall ägaren tillika förpliktas att utgiva den skatt för automobilen, som genom förfarandet undandragits.

15 §⁶

Talan mot länsstyrelsens beslut enligt 7 § andra stycket föres hos kammarrätt genom besvär.

Talan mot länsstyrelsens beslut enligt 7 § första stycket föres hos kammarrätt genom besvär.

Denna förordning träder i kraft den dag Konungen bestämmer. Förordnande om ikraftträdande får begränsas till vissa av de nya bestämmelserna.

⁶ Senaste lydelse 1971: 402, som träder i kraft den 1 januari 1972.

2 Förslag till**Förordning om ändring i traktorskatteförordningen (1969: 297)**

Härigenom förordnas, att 1 § traktorskatteförordningen (1969: 297) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

För registrerad traktor och registrerat motorredskap utgår traktorskatt enligt denna förordning.

För traktor och motorredskap, som är registrerade och icke avställda, eller, som får brukas med stöd av interimslicens, utgår traktorskatt enligt denna förordning.

Uttrycken traktor, motorredskap och tjänstevikt används i denna förordning i samma betydelse som i vägtrafikförordningen den 21 september 1951 (nr 648).

Med allmän väg avses sådan allmän väg, gata eller annan allmän plats, som är upplåten för allmän samfärdsel.

Med transport på allmän väg avses befordran på sådan väg av gods, som ej är lastat på traktorn eller motorredskapet. Som transport på allmän väg anses dock ej

a) godsbefordran vid passage över allmän väg,

b) befordran vid färd till eller från arbetsplats, försäljningsställe eller dylikt av redskap, som skall drivas med traktorn eller motorredskapet, eller drivmedel eller reservdelar för traktorn eller redskapet.

Förordningen gäller ej fordon som skall införas i centralt militärt fordonregister.

Denna förordning träder i kraft den dag Konungen bestämmer. Förordnande om ikraftträdande får begränsas till vissa av de nya bestämmelserna.

3 Förslag till**Förordning om ändring i förordningen (1961:653) om brännoljeskatt**

Härigenom förordnas, att 1 och 4 §§ förordningen (1961: 653) om brännoljeskatt skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

Till staten skall i enlighet med bestämmelserna i denna förordning erläggas särskild skatt (brännoljeskatt) för sådan till tulltaxenummer 27.10 B hänförlig vara, som är ägnad att användas till motordrift och

¹ Senaste lydelse 1969: 301.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

som icke är skattepliktig enligt förordningen om bensinskatt. Vara, som nu sägs, benämnes i det följande brännolja.

Skatt skall icke utgå för brännolja, som uppenbart är avsedd att förbrukas för annat ändamål än drift av motor i motorfordon eller i sådan traktor eller sådant motorredskap som tillhör klass I enligt traktor-skatteförordningen.

Med obeskattad brännolja avses i förordningen brännolja, för vilken skattskyldighet icke inträtt innan den förvärvats.

Begreppen motorfordon, traktor och motorredskap ha i denna förordning samma innebörd som i vägtrafikförordningen. Till sådana fordon hänföras dock ej fordon, som på grund av *stadgande i 77 § sistnämnda förordning eller beslut, som i samma författningrum avses, icke skolat upptagas och redovisas i bilregister.*

Begreppen motorfordon, traktor och motorredskap ha i denna förordning samma innebörd som i vägtrafikförordningen. Till sådana fordon hänföras dock ej

a) fordon, som på grund av *särskild föreskrift icke skolat upptagas i bilregistret eller militära fordonsregistret, såvida fordonet icke brukas enligt interimslicens, exportvagnslicens, turistvagnslicens eller särskilt leveranstillstånd,*

b) *registrerade och avställda fordon, som användas uteslutande inom järnvägs- eller fabriksområde eller inhägnat tävlingsområde eller annat dylikt inhägnat område eller för vilka Konungen meddelat särskilda föreskrifter om undantag från denna förordning.*

Vad som i denna förordning sägs om motorfordon gäller även sådan traktor eller sådant motorredskap som tillhör klass I enligt traktor-skatteförordningen.

4 §²

Skattskyldighet föreligger, förutom i fall som i andra stycket c och d sägs, endast för den som är registrerad enligt 3 §.

Skattskyldighet inträder

a) för registrerad tillverkare och registrerad leverantör då brännolja av honom levereras till köpare, som icke är registrerad enligt 3 §, eller till eget försäljningsställe för detaljförsäljning som icke utgöres av depå eller tages i anspråk för annat ändamål än försäljning eller ock, vid avregistrering, ingår i hans lager;

b) för registrerad förbrukare då obeskattad brännolja påfyller bränsletank i motorfordon, vartill han är ägare, eller av honom överlåtes till den som icke är registrerad enligt 3 § eller ock, vid avregistrering ingår i hans lager;

c) för den som icke är registrerad enligt 3 § då brännolja för hans räkning införes till riket och då obeskattad brännolja påfyller bränsletank till motorfordon, vartill han är ägare, eller då sådan påfyllning sker

² Senaste lydelse 1971: 253.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

av brännolja som inköpts mot försäkringen enligt 7 § sista stycket och skattskyldighet för oljan ej åvilar leverantören enligt d);

d) för icke registrerad tillverkare och icke registrerad leverantör då obeskattad brännolja eller brännolja, som inköpts mot försäkringen enligt 7 § sista stycket, levereras av honom till köpare under sådana förhållanden att det icke är uppenbart att brännoljan är avsedd att förbrukas för annat ändamål än drift av motor i motorfordon.

Med ägare av motorfordon avses i denna förordning den som är eller bör vara *antecknad i automobilregister* såsom ägare av sådant fordon *även om ägare av motorfordon, som brukas enligt interimslicens eller saluvagnslicens.*

Med ägare av motorfordon avses i denna förordning den som är eller bör vara *upptagen i bilregistret* såsom ägare av sådant fordon, *den som äger motorfordon som brukas enligt interimslicens, exportvagnslicens eller turistvagnslicens och den som brukar fordon enligt särskilt leveranstillsånd. Brukas motorfordon, som innehas på grund av avbetalningsköp, med stöd av interimslicens, exportvagnslicens eller turistvagnslicens, anses innehavaren som ägare.*

Denna förordning träder i kraft den dag Konungen bestämmer. Förordnande om ikraftträdande får begränsas till vissa av de nya bestämmelserna.

4 Förslag till**Förordning om ändring i förordningen (1964: 352) om gasolskatt**

Härigenom förordnas, att 1 och 3 §§ förordningen (1964: 352) om gasolskatt skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

Till staten skall i enlighet med bestämmelserna i denna förordning erläggas särskild skatt (gasolskatt) för gasol och annan till tulltaxenummer 27.11, 29.01 eller 38.19 hänförlig vara, som helt eller till huvudsaklig del består av gasformiga kolväten och som användes till drift av motor i motorfordon eller i sådan traktor eller sådant motorredskap som tillhör klass I enligt traktorskattförordningen.

Vad i denna förordning stadgas om gasol skall gälla även annan i första stycket angiven skattepliktig vara.

Begreppen motorfordon, traktor och motorredskap ha i denna förordning samma innebörd som i vägtrafikförordningen.

Vad som i denna förordning sägs om motorfordon gäller även sådan traktor eller sådant motorredskap som tillhör klass I enligt traktorskattförordningen.

¹ Senaste lydelse 1969: 303.

Nuvarande lydelse

Bestämmelserna i denna förordning äga ej tillämpning på annat motorfordon än sådant som skall *upptagas och redovisas i länsstyrelsens bilregister* eller må brukas här i riket enligt interimslicens eller saluvagnslicens, ej heller på motorfordon som jämlikt 2 § första eller andra stycket förordningen om automobils katt är frikallat från skatteplikt enligt sistnämnda förordning.

Föreslagen lydelse

Bestämmelserna i denna förordning äga ej tillämpning på annat motorfordon än sådant som skall *vara upptaget i bilregistret och icke är avställt* eller som må brukas här i riket enligt interimslicens, saluvagnslicens, *särskilt begränsat körtillstånd* eller *särskilt leveranstillstånd*, ej heller på motorfordon som jämlikt 2 § första eller andra stycket förordningen om automobils katt är frikallat från skatteplikt enligt sistnämnda förordning.

3 §

Skattskyldig enligt denna förordning är ägare av motorfordon, som är inrättat för att drivas med gasol.

Skattskyldigheten inträder, när inom riket gasol påfylls bränsletank i motorfordonet eller gasolfyllt bränsletank tillföres detta.

Med ägare av motorfordon avses i denna förordning den som är eller bör vara *antecknad i bilregistret* såsom ägare av sådant fordon *och ägare av motorfordon*, som må brukas enligt interimslicens eller saluvagnslicens.

Med ägare av motorfordon avses i denna förordning den som är eller bör vara *upptagen i bilregistret* såsom ägare av sådant fordon, *den som äger motorfordon*, som må brukas enligt interimslicens, *och den som erhållit särskilt leveranstillstånd för brukande av fordonet. Får motorfordon, som innehas på grund av betalningsköp, brukas med stöd av interimslicens, anses innehavaren som ägare.*

Denna förordning träder i kraft den dag Konungen bestämmer. Förordnande om ikraftträdande får begränsas till vissa av de nya bestämmelserna.

5 Förslag till**Förordning om ändring i förordningen (1956: 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall**

Härigenom förordnas, att 1, 2, 6, 15, 20, 23 och 24 §§ förordningen (1956: 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

För motorfordon, som tillverkas inom riket eller hit införas, skall i de fall som nedan sägs erläggas omsättningsskatt till staten.

¹ Senaste lydelse 1971: 250.

Nuvarande lydelse

Skattepliktiga motorfordon enligt denna förordning äro personbilar, sådana med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustade lastbilar, vilkas tjänstevikt ej överstiger 1 800 kilogram, samt motorcyklar, allt i den mån fordonen icke äro eller tidigare varit upptagna i bilregister.

Till skattepliktigt motorfordon hänföres även tidigare icke skattepliktigt fordon, som vid registrering upptages i bilregister som motorfordon av sådant slag som angives i andra stycket.

Föreslagen lydelse

Till skattepliktigt motorfordon hänföres även tidigare icke skattepliktigt fordon, som efter registreringsbesiktning upptagits i bilregistret som motorfordon av sådant slag som anges i andra stycket.

Skatt skall icke utgå

a) för bil, som är inrättad uteslutande för brandväsen eller för transport av sårade eller sjuka;

b) för sådan motorcykel, som avses i förordningen den 5 maj 1960 (nr 134) om mopeder; samt

c) för annan motorcykel, vilken är inrättad såsom invalidfordon och konstruerad för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen.

I denna förordning användas uttryck och begrepp i samma betydelse som i vägtrafikförordningen. Tjänstevikt skall, där den ej vid beskattningstillfället framgår av typbesiktningssinstrument, besiktningssinstrument eller typintyg, beräknas enligt vägtrafikförordningen eller, där så ej kan ske, uppskattas med ledning av vad som kan antagas vara normal tjänstevikt för samma eller liknande slag av fordon i färdigutrustat skick. För sådan uppskattning äger riksskatteverket att i samråd med generaltullstyrelsen utfärda närmare föreskrifter.

2 §³

Skattskyldighet inträder

a) för skattepliktigt motorfordon, som tillverkas inom riket, när fordonet av tillverkaren levereras till köpare eller uttages från rörelse utan samband med försäljning;

b) för skattepliktigt motorfordon, som införes till riket av någon som blivit enligt 12 § registrerad hos riksskatteverket såsom importör, när fordonet levereras till köpare eller uttages från rörelsen utan samband med försäljning;

c) för skattepliktigt fordon, som införes till riket av annan än registrerad, när det införes till riket;

d) i fall, som avses i 1 § tredje stycket, när fordonet registreras.

d) i fall, som avses i 1 § tredje stycket, när ändringen av fordonets beskaffenhet upptages i bilregistret.

6 §³

Har motorfordon, för vilket omsättningsskatt utgått, i samband

Har motorfordon, för vilket omsättningsskatt utgått, i samband

³ Senaste lydelse 1971: 250.

³ Senaste lydelse 1971: 405, som träder i kraft den 1 januari 1972.

Nuvarande lydelse

med fordonets upptagande första gången i bilregister funnits vara skattefritt jämlikt 2 § första stycket a), b) eller c) förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobils katt, skall riksskatteverket, efter ansökan, förordna om återbäring av erlagd omsättningsskatt. Vad nu sagts skall ock gälla motorfordon som, när det första gången upptagits i bilregister, befriats från skatteplikt jämlikt 2 § andra stycket nämnda förordning, såframt icke länsstyrelsen i samband med beslutet om skattebefrielse förordnat att återbäring av erlagd omsättningsskatt ej skall äga rum. Sådant förordnande må meddelas endast om särskilda skäl äro därtill. De närmare föreskrifter, som fordras till ledning för länsstyrelsens prövning i detta hänseende, meddelas av myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer.

Föreslagen lydelse

med att det registrerats eller, om det avställts vid registreringen, i samband med att avställningen upphört, funnits vara skattefritt jämlikt 2 § första stycket a), b) eller c) förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobils katt, skall riksskatteverket, efter ansökan, förordna om återbäring av erlagd omsättningsskatt. Vad nu sagts skall ock gälla motorfordon som, när det registrerats eller, om det avställts vid registreringen, när avställningen upphört, befriats från skatteplikt jämlikt 2 § andra stycket nämnda förordning, såframt icke länsstyrelsen i samband med beslutet om skattebefrielse förordnat att återbäring av erlagd omsättningsskatt ej skall äga rum. Sådant förordnande må meddelas endast om särskilda skäl äro därtill. De närmare föreskrifter, som fordras till ledning för länsstyrelsens prövning i detta hänseende, meddelas av myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer.

Talan mot länsstyrelsens beslut beträffande återbäring av omsättningsskatt föres hos kammarrätt genom besvär.

15 §⁴

I deklARATIONEN ÄGER SKATTSKYLDIG GÖRA AVDRAG FÖR SÅDANA DÄRI INGÅENDE MOTORFORDON

a) som enligt bevis av tullmyndighet av den skattskyldige eller för dennes räkning utförts ur riket eller till svensk frihamn och som icke varit upptagna i bilregister;

a) som enligt bevis av tullmyndighet av den skattskyldige eller för dennes räkning utförts ur riket eller till svensk frihamn och som icke varit registrerade eller varit registrerade endast i förening med avställning;

b) för vilka enligt bevis av tullmyndighet påförts skatt enligt denna förordning vid införsel till riket; eller

c) för vilka eljest sådan skatt visas hava påförts.

På särskild prövning av riksskatteverket ankommer, huruvida avdrag jämväl må göras, helt eller till viss del, för motorfordon, som den skattskyldige återtagit eller vars försäljning förorsakat honom förlust på grund av bristande betalning från köparen.

⁴ Senaste lydelse 1971: 250.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §⁵

Har motorfordon, för vilket omsättningsskatt erlagts till riksskatteverket, av den skattskyldige eller för dennes räkning utförts ur riket eller till svensk frihamn *utan att hava varit upptaget i bilregister*, skall riksskatteverket, efter ansökan, restituera den sålunda erlagda skatten. Utförelsen skall styrkas medelst bevis av tullmyndighet att fordonet utförts.

Har motorfordon, för vilket omsättningsskatt erlagts till riksskatteverket, av den skattskyldige eller för dennes räkning utförts ur riket eller till svensk frihamn *och har fordonet ej varit registrerat eller varit registrerat endast i förening med avställning*, skall riksskatteverket, efter ansökan, restituera den sålunda erlagda skatten. Utförelsen skall styrkas medelst bevis av tullmyndighet att fordonet utförts.

23 §⁶

Deklaration skall i ett exemplar, försett med tullmyndighetens påteckning om erlagt skattebelopp, tillställas den skattskyldige. Detta exemplar skall, där ej riksskatteverket efter samråd med generaltullstyrelsen annorlunda förordnar, fogas vid ansökan till *länsstyrelsen* om motorfordonets *upptagande i bilregister*.

Deklaration skall i ett exemplar, försett med tullmyndighetens påteckning om erlagt skattebelopp, tillställas den skattskyldige. Detta exemplar skall, där ej riksskatteverket efter samråd med generaltullstyrelsen annorlunda förordnar, fogas vid ansökan till *länsstyrelse* om motorfordonets *registrering*. *Inges ej föreskriven deklARATION, skall länsstyrelsen besluta om fordonets avställning. Sådan avställning skall upphöra när deklARATION inges, om ej annan anledning till avställningen föreligger.*

24 §

För motorfordon, som till riket införts och för vilket skatt erlagts till tullverket men som sedermera utförts ur riket eller till svensk frihamn *utan att hava varit upptaget i bilregister*, må åtnjutas restitution av omsättningsskatt i den ordning och omfattning Kungl. Maj:t bestämmer.

För motorfordon, som till riket införts och för vilket skatt erlagts till tullverket men som sedermera utförts ur riket eller till svensk frihamn *och som ej varit registrerat eller varit registrerat endast i förening med avställning*, må åtnjutas restitution av omsättningsskatt i den ordning och omfattning Kungl. Maj:t bestämmer.

Denna förordning träder i kraft den dag Konungen bestämmer. Förordnande om ikraftträdande får begränsas till vissa av de nya bestämmelserna.

⁵ Senaste lydelse 1971: 250.

⁶ Senaste lydelse 1971: 250.

6 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1929: 77) om trafikförsäkring å motorfordon

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1929: 77) om trafikförsäkring å motorfordon,

dels att 26 § skall upphöra att gälla,

dels att 1, 18 och 24 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

Å motorfordon, som är registrerat här i riket *eller utan registrering* här brukas i trafik, skall efter ty i denna lag sägs finnas trafikförsäkring.

Å motorfordon, som är registrerat här i riket *och som ej är avställt, samt å annat motorfordon, som* här brukas i trafik, skall efter ty i denna lag sägs finnas trafikförsäkring.

Trafikförsäkring å motorfordon skall tagas och vidmakthållas av dess ägare. Innehar någon motorfordon på grund av avbetalningsköp, åligger försäkringsplikten honom, ändå att äganderätten ännu icke å honom övergått.

18 §²

Har avtal om trafikförsäkring å fordon, registrerat här i riket, cfter uppsägning eller eljest upphört, är försäkringsgivaren ändå gent emot den, som lidit skada, ansvarig för skadestånd på grund av händelse, som inträffat innan trettio dagar förflutit från det anmälan om dagen, då avtalet upphörde, inkommit till *den myndighet, hos vilken fordonet är registrerat.*

Avser försäkringen *motorfordon, för vilket utfärdats interimslicens, eller* varje motorfordon, som är försett med *viss saluvagnsskylt,* skall vad sålunda stadgats äga motsvarande tillämpning, *därvid omförmälda tid av trettio dagar skall räknas från det anmälan inkommit till myndighet, som meddelat licensen eller utlämnat skylten.* Detsamma gäller där försäkringen avser moped, dock att

Har avtal om trafikförsäkring å fordon, *som är registrerat här i riket och som ej är avställt,* efter uppsägning eller eljest upphört, är försäkringsgivaren ändå gent emot den, som lidit skada, ansvarig för skadestånd på grund av händelse, som inträffat innan trettio dagar förflutit från det anmälan om dagen, då avtalet upphörde, inkommit till *statens trafiksäkerhetsverk.*

Avser försäkringen varje motorfordon, som är försett med *viss saluvagnsmärke eller brukas med stöd av särskilt leveranstillstånd, eller motorfordon, som brukas med stöd av särskilt begränsat körtillstånd,* skall vad sålunda stadgats äga motsvarande tillämpning. Detsamma gäller där försäkringen avser *motorfordon, för vilket utfärdats interimslicens, eller* moped, dock att tiden skall räknas

¹ Senaste lydelse 1933: 179.

² Senaste lydelse 1960: 135.

Nuvarande lydelse

tiden skall räknas från det anmälan inkommit till polismyndigheten i den ort, där försäkringsstagaren enligt senaste för försäkringsgivaren tillgängliga uppgifter är bosatt.

Är den, som lidit skadan, berättigad till ersättning på grund av annan trafikförsäkring, äger vad nu sagts ej tillämpning.

Anmälan, varom i denna paragraf sägs, bör insändas i två exemplar.

Föreslagen lydelse

från det anmälan inkommit, i första fallet till den polismyndighet som meddelat licensen och i senare fallet till polismyndigheten i den ort, där försäkringstagaren enligt senaste för försäkringsgivaren tillgängliga uppgifter är bosatt.

24 §³

Underlåter den, som i fråga om här i riket registrerat motorfordon är försäkringspliktig, att fullgöra sin försäkringsplikt, straffes med dagsböter.

Brukas motorfordon, som ej är här registrerat, av den som försäkringsplikten åligger eller av annan med hans vilja, utan att föreskriven försäkring finnes, vare den försäkringspliktige förfallen till dagsböter.

Med dagsböter straffes ock en var annan, som brukar motorfordon med kännedom om att föreskriven försäkring ej finnes.

Underlåter den, som i fråga om här i riket registrerat, icke avställt motorfordon är försäkringspliktig, att fullgöra sin försäkringsplikt, straffes med böter.

Brukas annat motorfordon än som avses i första stycket av den som försäkringsplikten åligger eller av annan med hans vilja, utan att föreskriven försäkring finnes, vare den försäkringspliktige förfallen till böter.

Med böter straffes ock en var annan, som brukar motorfordon med kännedom om att föreskriven försäkring ej finnes.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer. Förordnande om ikraftträdande får begränsas till vissa av de nya bestämmelserna.

³ Senaste lydelse 1933: 179.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 29 oktober 1971.

Närvarande: Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, NILSSON, LUNDKVIST, GEJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i förordningen (1922: 260) om automobilskatt, m. m.* och anför.

Inledning

På grundval av bilregisterutredningens principbetänkande (SOU 1968: 23) Bilregistrering beslöt statsmakterna år 1969 att fordonsregistreringen skall läggas om och centraliseras till ett ADB-register (prop. 1969: 30, SU 42, BeU 32, 3Lu 30, rskr 136, 133, 132). Statsmakterna drog även upp riktlinjer för den närmare utformningen av registrerings- och anmälningsförfarandena, fordonsskatteförfarandet, kontrollen över fordonsbeståndet etc.

Bilregisterutredningen har i december 1970 avgivit sitt slutbetänkande (SOU 1971: 11) Ett nytt bilregister. Här lägger utredningen fram detaljerade förslag till ett nytt system för registrering, skatteuppbörd, kontroll över fordonsbeståndet etc.

Över betänkandet har yttranden avgivits av riksåklagaren — som till sitt yttrande fogat utlåtanden av vissa åklagarmyndigheter — Göta hovrätt, rikspolisstyrelsen, överbefälhavaren, postverket, televerket, statens järnvägar, statens trafiksäkerhetsverk, transportnämnden, statskontoret, generaltullstyrelsen, statistiska centralbyrån, försäkringsinspektionen, riksrevisionsverket, riksskatteverket, riksarkivet, exekutionsväsendets organisationsnämnd, länsstyrelserna i Stockholms och Örebro län — vilka till sina yttranden fogat utlåtanden från vissa regionala och lokala myndigheter — länsstyrelsen i Älvsborgs län, motorredskapsutredningen, körkortsutredningen, bilskatteutredningen och kilometer-skattenämnden.

Dessutom har yttranden avgivits av AB Svensk Bilprovning, Landsorganisationen i Sverige — som bifogat yttrande av Svenska transportarbetareförbundet — Lantbrukarnas Riksförbund, Motorbranschens

Riksförbund, Motororganisationernas samarbetsdelegation, Nationalför-
eningen för Trafiksäkerhetens Främjande, Näringslivets trafikdelega-
tion, Svenska lokaltrafikföreningen, Sveriges bilindustri- och bilgrossist-
förening, Sveriges trafikbilägares riksorganisation, Tjänstemännens cen-
tralorganisation och Trafikförsäkringsföreningen.

De här upptagna frågorna har gemensamt beretts inom finans- och
kommunikationsdepartementen.

Gällande bestämmelser

De grundläggande bestämmelserna om registrering av fordon finns i
vägtrafikförordningen (1951: 648, senast ändrad 1971: 314) (VTF) och
vägtrafikkungörelsen (1951: 743, senast ändrad 1971: 363) (VTK). En-
ligt 10 § 1 mom. VTF skall hos länsstyrelse föras bilregister och bil-
reservregister.

Enligt 11 § 1 mom. VTF får motorfordon eller med gummihjul eller
band försedd traktor inte tas i bruk och motorredskap inte användas på
sådan sätt att det enligt traktorskatteförordningen (1969: 297, senast
ändrad 1969: 711) (TSF) skall hänföras till klass I, om inte fordonet är
registrerat och försett med skylt, som visar fordonets registreringsnum-
mer. Detsamma gäller för att släpfordon skall få dras av bil och släp-
vagn av sådan traktor eller sådant motorredskap, som enligt TSF tillhör
klass I. Registreringen skall enligt huvudregeln ske hos länsstyrelsen i
det län där ägaren är mantalsskriven (fordonets hemort).

Enligt 19 § 1 mom. VTF kan ägare av registrerat fordon, när han
har för avsikt att under viss tid eller tills vidare inte bruka fordonet eller
bruka det på sådan sätt att registreringsplikt inte föreligger, göra an-
mälan till registreringsmyndigheten för fordonets överföring till reserv-
registret. Reservregistrerat fordon behåller sitt registreringsnummer men
är undantaget från skatte- och försäkringsplikt.

De grundläggande bestämmelserna om automobils katt finns i förord-
ningen (1922: 260, senast ändrad 1971: 402) om automobils katt (ASF).
Enligt 1 § föreligger — med vissa i förordningen angivna undantag —
skattskyldighet för registrerade motorfordon och släpvagnar. Skatt utgår
med visst belopp per kalenderår. Beloppet är olika för skilda slag av for-
don. Skattepliktigt fordon får inte brukas, förrän skatten erlagts.

Enligt 3 § förordningen inträder skatteplikten med den kalendermån-
ad då fordon första gången införs i bilregister och upphör med ut-
gången av den månad då fordon avförs ur bilregister. Skattskyldig för
visst kalenderår är enligt 4 § förordningen den som vid årets början
varit eller bort vara antecknad i bilregistret som ägare av fordonet eller
vid nyregistrering under kalenderåret, den som därvid antecknats som
ägare.

Enligt 1 § TSF utgår traktorskatt för registrerad traktor och registrerat motorredskap. Enligt 4 § TSF gäller ASF:s bestämmelser om bl. a. skatteplikt och skattskyldighet i tillämpliga delar i fråga om traktorskatt.

I kungörelsen (1924: 513, senast ändrad 1969: 298) angående uppbörd av automobilskatt m. m. finns bestämmelser om bl. a. debitering, uppbörd, indrivning och redovisning av sådan skatt samt om skattekvitto. Enligt kungörelsen skall automobilskatt i registret påföras den skattskyldige första gången vid registreringen och därefter i princip för varje kalenderår så länge fordonet är skattepliktigt. Uppbörd av skatt för fordon, som är infört i registret vid kalenderårets början, verkställs av postverket genom att skattekvitto skickas till fordonsägaren mot postförskott. Uppbördsterminen infaller enligt huvudregeln under tiden den 10 februari—den 4 mars.

När ansökan görs om registrering av skattepliktigt fordon, skall den skatt som belöper på tiden från skattepliktens inträde till årets slut betalas in till registreringsmyndigheten. Inbetalningen utgör förutsättning för att bevis om registrering skall lämnas ut. Om anmälan sker av förhållande som medför skyldighet att erlagga automobilskatt eller att erlagga sådan skatt med högre belopp än tidigare, skall på samma sätt den påförda skatten inbetalas.

I kungörelsen (1956: 556, senast ändrad 1969: 299) om anstånd i vissa fall med erläggande av automobilskatt och traktorskatt finns bestämmelser om rätt att dela upp betalning av fordonsskatt, som för år överstiger 1 500 kr., på högst fyra terminer.

Utöver ASF och TSF finns en rad författningar i vilka rättigheter och skyldigheter anknyts till fordonsregistreringen. Som exempel kan nämnas lagen (1929: 77, senast ändrad 1969: 675) om trafikförsäkring å motorfordon (TFL), förordningen (1940: 910, senast ändrad 1971: 315) angående yrkesmässig automobiltrafik m. m. (YTF) samt på skatteområdet förordningen (1961: 653, senast ändrad 1971: 253) om brännoljeskatt, förordningen (1964: 352, senast ändrad 1971: 92) om gasolskatt och förordningen (1956: 545, senast ändrad 1971: 405) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall.

1969 års principbeslut

På grundval av bilregisterutredningens principbetänkande Bilregistrering har statsmakterna år 1969 beslutat om omläggning av fordonsregistreringen (prop. 1969: 30, SU 42, BeU 32, 3Lu 30, rskr 136, 133, 132).

Enligt beslutet samordnas registerföringen till ett centralt ADB-system, administrerat av statens trafiksäkerhetsverk, medan handläggningen av registrerings- och anmälningsärenden förblir decentraliserad till länsstyrelserna.

Själva registreringen skiljs i fortsättningen från kontrollen över fordonsbeståndet och får därigenom en annan innebörd. Den blir en ren notering av fordonets existens och av vem som äger det och sker oberoende av om förutsättningarna för att bruka fordonet är uppfyllda. Den beteckning som tilldelats fordonet vid registreringen gäller oförändrad så länge fordonet är registrerat.

Registreringsbeteckningarna bildas efter omläggningen till det nya registreringssystemet av tre bokstäver åtföljda av tre siffror och saknar länsanknytning.

I propositionen anslöt sig departementschefen, såvitt rör kontrollen över fordonsbeståndet, i stort till tanken på ett kontrollmärkessystem av det slag som utredningen föreslagit. Detta förslag innebar, att kontrollmärke skall anbringas på viss bestämd plats på fordonet och anknytas till viss kontrollperiod, lämpligen kalenderår. Kontrollmärkenas färg skall variera för varje period. Strax före ingången till en ny kontrollperiod skall registret genomgå maskinellt och kontrollmärken sändas ut till fordonsägare beträffande vilkas fordon registret visade att skatte-, försäkrings- och kontrollbesiktningsskyldigheten fullgjorts och att körförbud ej råder. Om det under kontrollperioden inträffar händelser, som medför att fordon inte får brukas, tänkte sig utredningen en ordning som innebär att kontrollmärket skall avlägsnas. I andra fall då rätten att använda fordon tidsmässigt eller eljest begränsas angavs som lämplig lösning att på fordonen skall anbringas interimistiska märken av särskilt utseende.

Beträffande de fortsatta övervägandena av kontrollmärkessystemet framhöll departementschefen bl. a. att anknytningen till kalenderår syntes mindre lämplig. En bättre lösning ansågs vara att knyta an den årliga distributionen av kontrollmärken till tiden för den ordinarie fordonskatteuppbörden. Utformningen av systemet borde vidare ske med sikte på att fånga in så stora delar av fordonsbeståndet som möjligt i ensartade och automatiskt verkande förfaranden. Speciallösningar avpassade för vissa fordonskategorier och särskilda situationer borde om möjligt undvikas, då systemet härigenom skulle bli svårare att administrera och säkerligen mindre effektivt.

I anslutning till frågan om driftskostnaderna för bilregistreringen framhöll departementschefen att utformningen av avgiftssystemet borde ske med sikte på att nyttjarna skulle debiteras alla de kostnader — inklusive avskrivning och ränta på vad som investerats i maskinutrustning och nedlagts i programmeringsarbete — som var förenade med bilregistreringsverksamheten.

Riksdagen godtog vad departementschefen anförde.

Kungl. Maj:t uppdrog den 29 maj 1969 åt bilregisterutredningen att närmare överväga frågan om de avgifter som i fortsättningen bör debiteras fordonsägarna för bilregisterverksamheten.

Bilregisterutredningens slutbetänkande

I sitt slutbetänkande Ett nytt bilregister har bilregisterutredningen lagt fram bl. a. ett detaljerat förslag rörande kontrollen över fordonsbeståndet. Förslaget innebär i korthet följande.

Registreringen bör ske på ett så tidigt stadium som möjligt och helst innan den första överlåtelsen från säljare till köpare äger rum. I enlighet med statsmakternas principbeslut hålls själva registreringen skild från kontrollen över fordonsbeståndet och blir i stället en ren notering av fordonets existens och av vem som äger det. Registreringen blir en engångsåtgärd och medför ej rätt att använda fordonet utan utgör i stället en av förutsättningarna för brukandet vid sidan av villkoren om besiktning, försäkring, skatt etc. Den lokala anknytningen upphör och ny registrering skall inte ske vid ändring av fordonets hemort. Reservregistreringen avskaffas och ersätts med ett institut kallat avställning. De krav på ingivande av besiktningshandlingar och intyg att fordonet ej ändrats, trafikförsäkringsbevis samt, beträffande traktor, anmälan om användningen, som i dagens system måste uppfyllas för att registrering skall få ske, skall i det nya systemet i stället gälla som villkor för att registrerat fordon får tas i bruk. Är nämnda förutsättningar inte uppfyllda vid registreringen, meddelas beslut om avställning av fordonet.

Avställning innebär å ena sidan att fordonet utom i vissa undantagsfall inte får användas och å andra sidan att den skatte- och försäkringsplikt, som annars normalt skulle följa av registreringen, inte gäller. Avställningen motsvarar alltså i dessa hänseenden den nuvarande reservregistreringen men skiljer sig från denna såtillvida att avställt fordon står kvar som registrerat i bilregistret. Avställning, som sker i samband med fordonets registrering och grundas på bristande förutsättningar för dess brukande, benämner utredningen obligatorisk avställning.

Utredningen föreslår emellertid att avställning skall få ske även efter särskild anmälan. Sådan avställning får ej meddelas för längre tid än sex månader men kan efter ny ansökan förlängas. Härigenom kan alltså fordonsägare, som inte önskar använda sitt fordon under viss tid, bli befriad från annars gällande skatte- och försäkringsplikt för fordonet.

Det av statsmakterna i princip beslutade kontrollmärkesystemet bör enligt utredningen ges följande utformning.

Inställesterminen för allmän periodisk kontrollbesiktning (54 a § 2 mom. VTK) består av en inställesemånad samt de två närmast föregående och de två närmast följande kalendermånaderna. Inställesemånaden bestäms efter sista siffran i fordonets registreringsnummer på så sätt att januari är inställesemånad för fordon med slutsiffran 1, februari för fordon med slutsiffran 2 osv. Eftersom juni och

juli inte är inställesemånader är augusti inställesemånad för fordon med slutsiffran 6, september för fordon med slutsiffran 7 osv. December är inställesemånad för fordon med slutsiffran 0.

För att få ett bättre samband mellan å ena sidan den period kontrollmärkena skall avse och å andra sidan den period för vilken skatt betalas och kontrollbesiktning gäller, föreslår utredningen — i samråd med bilskatteutredningen — att skatteuppbörden sprids över hela året genom ett system med rullande uppbörd. Tidpunkten för uppbörden bestäms, på samma sätt som för inställelse till allmän periodisk kontrollbesiktning, efter sista siffran i fordonets registreringsnummer. Utredningen föreslår vidare — som en följd av den rullande uppbörden — att automobilskatten skall utgå för tolv månadersperiod eller del därav i stället för att som nu vara anknuten till kalenderår.

Utredningen har funnit att en fullständig rapportering av kontrollbesiktningar avseende en besiktningstermin kan beräknas föreligga några dagar efter terminens slut. Genomgång av registret beträffande de fordon som skolat besiktigas under terminen, uträkning av skatt samt utskrift och utsändning av postförskotts försändelser tar ytterligare ett par dagar. Uppbördsterminen beträffande de fordon som skolat kontrollbesiktigas under ifrågavarande termin kan med hänsyn härtill bestämmas till de sista tre veckorna i den påföljande kalendermånaden (uppbördsmånaden). För fordon med slutsiffran 1 blir alltså april uppbördsmånad, för fordon med slutsiffran 2 blir maj uppbördsmånad osv. Eftersom juni och juli inte är inställesemånader för kontrollbesiktning, föreslås sambandet mellan kontrollbesiktning och skatteuppbörd konstrueras så att september och oktober blir uppbördsfria. Utredningen konstaterar att juli är den vanligaste semestermånaden och därför av praktiska skäl bör vara uppbördsfri. Detta leder till att fordon med 4 som sista siffra i registreringsnumret får uppbördsterminen framskjuten med en månad.

Med hänsyn till det nya systemet föreslår utredningen vissa ändringar av kontrollmärket jämfört med principbeslutet. Märkena föreslås utformade i plastmaterial och tillverkade i olika färg för olika kalenderår. Färgen utvisar det kalenderår då märkets giltighetstid löper ut. Sista giltighetsmånad under detta år anges genom den siffra eller de siffror som motsvarar månadens nummer. För att motverka missbruk anges på märket registreringsnumret på det fordon för vilket det utfärdats. Märket anbringas på fordonets registreringskylt eller, om fordonet har två skyltar, på den bakre.

Genom att i det maskinella systemet låta den sista siffran i registreringsnumret bestämmas i förhållande till den vecka på året, under vilken registrering sker, kan man tillse att den första inställesemånaden för kontrollbesiktning alltid inträffar viss tid efter registreringen. Därigenom erhålles för normalfallen ett visst samband mellan registrerings-

vecka, kontrollbesiktningstermin och uppbördstermin, såsom framgår av följande uppställning.

Registrens- vecka	Sista siffra i regnr	Sista må- nad i in- ställseter- min för kontroll- besiktning	Uppbörds- månad	kontrollmärkets giltig- hetstid = skatteperiod	Siffra i kon- troll- märke
1—6	7	November	December	Jan. år 1—Dec. år 1	12
7—11	8	December	Januari	Feb. år 1—Jan. år 2	1
12—17	9	Januari	Februari	Mars år 1—Feb. år 2	2
18—22	0	Februari	Mars	April år 1—Mars år 2	3
23—28	1	Mars	April	Maj år 1—April år 2	4
29—33	2	April	Maj	Juni år 1—Maj år 2	5
34—39	3	Maj	Juni	Juli år 1—Juni år 2	6
40—43	4	Juni	Augusti	Sept. år 1—Aug. år 2	8
44—47	5	Juli	Augusti	Sept. år 1—Aug. år 2	8
48—53	6	Oktober	November	Dec. år 1—Nov. år 2	11

Vid registrering utan obligatorisk avställning och vid upphörande av avställning föreslår utredningen att kontrollmärke utfärdas avseende tiden t. o. m. den nästkommande uppbördsmånad som gäller för fordonet med hänsyn till sista siffran i registreringsnumret. Samtidigt debiteras skatt t. o. m. denna månad. Skatten tas normalt ut genom att fordonsägaren löser kontrollmärket, som skickats till honom i postförskotts försändelse. I övrigt utfärdas och distribueras kontrollmärke i samband med varje skatteuppbörd.

Den uppdelning av skattebetalningen som kan ske enligt kungörelsen om anstånd i vissa fall med erläggande av automobilskatt och traktorskatt föreslås i det nya systemet bli obligatorisk. Extra uppbördsterminer skjuts då in och kontrollmärkets giltighetstid förkortas i motsvarande mån.

Det skisserade kontrollmärkesystemet medför enligt utredningens mening ett så nära samband mellan kontrollmärke och skatteplikt att den i 9 § andra stycket ASF stadgade skyldigheten att under färd medföra skattekvitto bör kunna slopas.

Utredningen understryker att kontrollmärkesystemet är ett signal-system, som i de allra flesta fall anger om lagligt hinder förkligger för fordonets brukande eller ej. Rätten att använda fordon i trafik blir dock aldrig beroende av om kontrollmärke finns eller ej. Avgörande är i stället bakomliggande fakta.

Utredningen har utarbetat förslag till de grundläggande författningsbestämmelser, som behövs för att det nya registreringssystemet skall fungera när det är fullständigt genomfört. Bland bestämmelserna ingår — förutom förslag till ny bilregisterkungörelse — förslag till ändringar i ASF, TSF, TFL m. fl. författningar (Se betänkandet s. 121—161). Däremot har de nödvändiga förslagen till ändringar i vägtrafikkungö-

relsen fått anstå, eftersom de enligt utredningens mening måste utarbetas samtidigt med en tillämpningskungörelse till bilregisterkungörelsen. Detsamma gäller den revidering som, om utredningens förslag om s. k. rullande uppbörd godtages, måste ske av kungörelsen angående uppbörd av automobilskatt m. m.

De föreslagna ändringarna är huvudsakligen föranledda av att själva registreringen får en delvis ny innebörd, att institutet avställning införs samt att ett nytt uppbördssystem tillskapas.

Utredningen framhåller, att frågan om hur övergången till det nya registreringssystemet skall ske inte har kunnat lösas fullständigt utan måste vidare övervägas i samband med det återstående planerings- och systemutvecklingsarbetet.

Utredningen lägger också fram förslag till ett avgiftssystem, innebärande att kostnaderna för bilregistret, som i princip skall betalas av bilägarna, täcks av en årlig enhetlig avgift, som tas ut för varje i registret infört, icke avställt fordon. Avgiftsuppbörden samordnas med fordonsskatteuppbörden. I vissa undantagsfall (t. ex. vid utlämnande av duplettkontrollmärke) utgår särskilda avgifter.

Bilregisternämnden

I skrivelse till chefen för kommunikationsdepartementet den 23 februari 1970 föreslog bilregisterutredningen att planeringsuppgifterna inför upprättandet av det nya bilregistret skulle övertas av en för ändamålet särskilt inrättad nämnd. I prop. 1970: 165 föreslog Kungl. Maj:t att en sådan nämnd skulle inrättas den 1 januari 1971 med uppgift att leda det återstående erforderliga planerings- och systemutvecklingsarbetet jämte idrifttagningen av bilregistret. Riksdagen biföll propositionen (SU 213, rskr 428). Nämnden har erhållit namnet bilregisternämnden.

Bland de uppgifter som nämnden nu sysslar med kan nämnas frågan om hur övergången till det nya registreringssystemet skall ske och utformning av författningsförslag i de delar som inte finns med i utredningens slutbetänkande.

Remissyttrandena

Remissinstanserna har allmänt anslutit sig till den föreslagna utformningen av det nya registreringssystemet och i många fall uttalat sin tillfredsställelse över de framlagda förslagen. Flera myndigheter — bl. a. *riksåklagaren* och *rikspolisstyrelsen* — framhåller att genom det föreslagna registret kommer kontrollen av fordonsbeståndet att effektiviseras i skilda hänseenden.

Utredningens förslag, att själva registreringen skall hållas skild från kontrollen över fordonsbeståndet och att reservregistrering skall ersättas med institutet avställning, har med undantag av några detaljfrågor inte mött någon erinran.

Flertalet remissinstanser, t. ex. riksåklagaren, rikspolisstyrelsen, televerket, statens järnvägar, statens trafiksäkerhetsverk, transportnämnden, riksrevisionsverket, riksskatteverket, exekutionsväsendets organisationsnämnd, länsstyrelserna i Stockholms, Älvsborgs och Örebro län, Landsorganisationen i Sverige, Svenska lokaltrafikföreningen och Sveriges trafikbilägares riksorganisation, tillstyrker eller lämnar utan erinran utredningens förslag till kontrollmärkessystem och till s. k. rullande uppbörd. Motorbranschens Riksförbund och Sveriges bilindustri- och bilgrossistförening finner försöket att genom ett lätt läsbart tecken få till stånd kontroll över att förutsättningarna för att få bruka fordonet är uppfyllda i och för sig acceptabelt. Enligt deras mening verkar dock det föreslagna systemet alltför komplicerat. Näringslivets trafikdelegation och Lantbrukarnas Riksförbund framför liknande synpunkter. Postverket framhåller, att det från verkets synpunkt är angeläget att uppbörden inte förläggs till sådana tider som normalt innebär toppbelastning vid postanstalterna och postbanken. Även AB Svensk Bilprovning har vissa erinringar mot det föreslagna kontrollmärkessystemet. Genom kopplingen med uppbörds månaden för fordonsskatten kan ett fordon med giltigt kontrollmärke användas viss tid i trafik trots att fordonet i realiteten har s. k. automatiskt körförbud enligt 24 § 4 mom. VTF. Fordon med 4 som slutsiffra i registreringsnumret får enligt förslaget siffran 8 på kontrollmärket och erhåller sålunda nytt märke först under augusti månad medan körförbud inträder redan med utgången av juni.

Vad remissinstanserna i övrigt anfört rör endast vissa detaljfrågor och utformningen av vissa av de föreslagna författningsändringarna.

Departementschefen

Det nya bilregistret berör — som jag redan inledningsvis nämnde — frågor som handläggs inom såväl finans- som kommunikationsdepartementet. För finansdepartementets del aktualiseras redan nu författningsändringar som kräver riksdagens medverkan. I den mån jag i det följande berör tekniska och liknande frågor rörande bilregistret ger jag uttryck för den uppfattning som framkommit efter samråd med chefen för kommunikationsdepartementet.

Enligt nuvarande bestämmelser i VTF för varje länsstyrelse bilregister och bilreservregister. Registreringsplikt gäller i princip för motorfordon och traktorer och för släpvagnar, som dras av motorfordon eller s. k. trafiktraktor. Om ägare av registrerat fordon har för avsikt att under viss tid eller tills vidare inte bruka fordonet eller bruka det på

sådant sätt att registreringsplikt inte föreligger, kan han låta överföra det till reservregistret och därigenom få fordonet undantaget från skatte- och försäkringsplikt.

De grundläggande bestämmelserna om årlig fordonsskatt finns i ASF och TSF. Skatteplikt föreligger — med vissa angivna undantag — för registrerade fordon och inträder med den kalendermånad då fordon första gången införs i bilregister och upphör med utgången av den månad då fordon avförs ur registret. Skattskyldig för visst kalenderår är den som vid årets början varit eller bort vara antecknad i bilregistret som ägare av fordonet eller vid nyregistrering den som därvid antecknats som ägare. Skattepliktigt fordon får inte brukas förrän skatten erlagts.

Uppbörd av skatt för fordon som är infört i bilregistret vid kalenderårets början sker genom postförskott under tiden den 10 februari—den 4 mars. För fordon som registreras under året skall den skatt som belöper på tiden från skattepliktens inträde till årets slut betalas in till registreringsmyndigheten. I kungörelsen om anstånd i vissa fall med erläggande av automobilskatt och traktorskatt finns bestämmelser om rätt till anstånd med betalning av viss del av fordonsskatt om beloppet överstiger 1 500 kr.

Frågan om omläggning av fordonsregistreringen avgjordes år 1969 i princip av statsmakterna på grundval av bilregisterutredningens principbetänkande Bilregistrering. Statsmakternas ställningstagande innebär bl. a. att registerföringen samordnas i ett centralt ADB-system, medan handläggningen av registrerings- och anmälningsärenden förblir decentraliserad till länsstyrelserna.

Själva registreringen ges en ändrad innebörd och skall i fortsättningens ske oberoende av om villkoren för rätt att bruka fordonet är uppfyllda. Reservregistreringen ersätts med ett förfarande — avställning — som innebär att beslut fattas och noteras i det centrala registret om befrielse under viss tid från skyldighet att erlagga fordonsskatt och hålla trafikförsäkring.

Bilregisterutredningen har i sitt slutbetänkande Ett nytt bilregister arbetat vidare enligt de i principbeslutet uppdragna riktlinjerna. Förslagen i betänkandet avviker i nu berörda avseenden inte från principbeslutet och har med undantag för några detaljfrågor inte mött någon erinran under remissbehandlingen.

Den ändrade innebörden av registreringen medför att regler, som anknyter skyldigheter och rättigheter till själva registreringen måste ändras. Vad som nu gäller registrerade fordon skall i det nya systemet gälla registrerade icke avställda fordon. Vidare fordras vissa smärre ändringar som hänger samman med centraliseringen av registerföringen och med rutinerna i det datamaskinella registret. Nuvarande regler rörande beskattning av fordon som brukas med stöd av interimslicens har

vid tillämpningen lett till vissa problem. Behov synes föreligga av en precisering av den tid under vilken sådant fordon är skattepliktigt. Med hänsyn härtill förordar jag att fordon som brukas med stöd av interimslicens skall vara skattepliktigt under den tid licensen gäller. Är fordon skattepliktigt under del av månad, utgår skatt för hela månaden.

I 1969 års principbeslut anfördes att kontrollen över fordonsbeståndet borde ske genom ett kontrollmärkessystem, som utformas med sikte på att fånga in så stora delar av fordonsbeståndet som möjligt i ensartade och automatiskt verkande förfaranden. Kontrollmärket skall enligt nämnda beslut utgöra bevis för viss period om fullgjord kontrollbesiktning- och försäkringsplikt samt erlagd fordonsskatt. Märket skall anbringas på viss bestämd plats på fordonet. I enlighet med nämnda beslut bör vidare den årliga distributionen av märkena lämpligen anknytas till den ordinarie fordonsskatteuppbörden. Skatteavi och kontrollmärke kan då distribueras i ett sammanhang och för flertalet fordon blir kontrollmärket ett tecken på att fordonsskatten erlagts. Kontrollmärkena, som ges olika färg för skilda kontrollperioder, skall distribueras endast beträffande de fordon, för vilka en maskinell genomgång av registret visat att försäkrings- och kontrollbesiktningsskyldigheten fullgjorts och att körförbud inte gäller.

Bilregisterutredningen har i slutbetänkandet byggt vidare på det i principbeslutet skisserade kontrollmärkessystemet. För att få ett bättre samband mellan å ena sidan den period kontrollmärkena skall avse och å andra sidan den period för vilken skatt betalas och kontrollbesiktning gäller, föreslår utredningen — i samråd med bilskatteutredningen — att fordonsskatteuppbörden sprids över hela året genom ett system med s. k. rullande uppbörd. Skatt skall sålunda i stället för att utgå med anknytning till kalenderår, beräknas per tolv månadersperiod eller del därav. Tiden för uppbörden föreslås vidare bestämd, på samma sätt som för inställelse till allmän periodisk kontrollbesiktning, efter sista siffran i fordonets registreringsnummer. När inställelseterminen — dvs. inställelsemånaden samt de två närmast föregående och de två närmast följande kalendermånaderna — för kontrollbesiktning gått till ända, sker en genomgång av registret beträffande de fordon, som skulle ha besiktigats under terminen. Skatten räknas ut och postförskotts försändelser skickas till de skattskyldiga. Detta arbete har av utredningen beräknats ta omkring en vecka. Uppbördsterminen bestäms på grund härav till de tre sista veckorna i den på inställelseterminen följande månaden (uppbörds månaden). Fordon med slutsiffran 1, som har januari som inställelsemånad och sålunda skall ha undergått kontrollbesiktning senast under mars månad, får alltså april som uppbörds månad. För fordon med slutsiffran 2 blir maj uppbörds månad osv. Eftersom juni och juli inte är inställelsemånader för kontrollbesiktning, föreslås sambandet mellan kontrollbesiktning och skatteuppbörd konstrueras så

att september och oktober blir uppbördsfria. Utredningen konstaterar att juli är den vanligaste semestermånaden och därför av praktiska skäl bör vara uppbördsfri. Detta leder till att fordon med 4 som sista siffra i registreringsnumret får uppbördsterminen framskjuten med en månad.

Genom att i det maskinella systemet låta den sista siffran i registreringsnumret bestämmas i förhållande till den vecka på året, under vilken registreringen sker, erhålls för normalfallen ett visst samband mellan registreringsvecka, kontrollbesiktningstermin och uppbördstermin.

Utredningen föreslår att i samband med varje skatteuppbörd kontrollmärke utfärdas avseende tiden t. o. m. nästkommande uppbörds-månad för fordonet. Skatten tas normalt ut genom att kontrollmärket skickas till fordonsägaren i postförskotts försändelse. Märkena ges olika färg för olika kalenderår. Färgen utvisar det år då märkets giltighetstid löper ut. Sista giltighetsmånad anges med siffra eller siffror. Enligt utredningen medför det föreslagna systemet ett så nära samband mellan kontrollmärke och skatteplikt, att föreskriften i 9 § ASF att under färd medföra skattekvitto kan slopas.

Flertalet remissinstanser har tillstyrkt eller lämnat utan erinran utredningens förslag till kontrollmärkesystem och rullande uppbörd. Vissa erinringar har framförts av bl. a. postverket och AB Svensk Bilprovning. Postverket finner det angeläget att uppbörden inte förläggs till sådana tider som normalt innebär toppbelastning vid postanstalterna och postbanken. Bolaget framhåller, att genom kopplingen med uppbörds-månaden kan ett fordon med giltigt kontrollmärke användas viss tid i trafik trots att fordonet i realiteten har s. k. automatiskt körförbud.

Genom det av utredningen föreslagna kontrollmärkes- och uppbörds-systemet uppnås en bättre anknytning mellan kontrollbesiktning, fordonsskatt och kontrollmärke. Detta system är enligt min mening förenat med så många fördelar i fråga om kontrollen av fordonsbeståndet att det — trots de olägenheter som postverket och AB Svensk Bilprovning påtalat — bör genomföras. Till skillnad från utredningen anser jag emellertid att — i brist på erfarenhet av det nya systemets praktiska tillämpning — särskilt skattekvitto bör bibehållas t. v. och att föreskriften om skyldighet att under färd medföra sådant kvitto bör kvarstå.

Övergången till ett nytt bilregistersystem är ett stort och komplicerat arbete som inte beräknas vara slutfört förrän i början av år 1974. Själva omlägningsarbetet inleds med överföring av uppgifterna i länsstyrelsernas bilregister till det nya centrala dataregistret. Överföringen sker successivt under år 1972. Vid den ordinarie fordonsskatteuppbörden år 1972 får man tillämpa nuvarande regler. Enligt vad jag erfarit av chefen för kommunikationsdepartementet avser denne att föreslå Kungl. Maj:t att det i samband med denna skatteuppbörd tas ut en särskild avgift — registeromlägningsavgift — i enlighet med 1969 års principbeslut att

fordonsägarna skall svara för kostnaderna för omläggningen och driften av det nya registret. Denna avgift, vars erläggande skall utgöra en förutsättning för fordons brukande, ersätter de nuvarande avgifterna för registrering, ägarbyte m. m. och täcker kostnaderna för de nya registreringsskyltarna. Avgiften beräknas bli för personbil, lastbil, buss och släpvagn 35 kr. och för motorcykel, traktor och motorredskap 20 kr. För fordon som avregistreras (skrotas) under år 1972 betalas avgiften tillbaka.

Överföringen av uppgifterna i de nuvarande bilregistren till det centrala registret beräknas vara avslutad vid årsskiftet 1972—1973. Detta innebär att fordonsskatteuppbörden fr. o. m. år 1973 kan ske med utnyttjande av den datamaskinella utrustningen. Eftersom distributionen av de nya registreringsskyltarna inte beräknas vara helt genomförd förrän i augusti år 1973 kan övergången till det rullande uppbördssystemet inte ske förrän år 1974. Detta medför att även 1973 års skatteuppbörd får ske per kalenderår enligt de nuvarande reglerna. Enligt vad jag erfarit avser chefen för kommunikationsdepartementet att föreslå Kungl. Maj:t att kostnaderna för det nya bilregistret skall täckas genom en särskild avgift — registerhållningsavgift. Den skall fr. o. m. år 1973 tas ut i samband med skatteuppbörden och erläggandet av avgiften skall utgöra villkor för brukande av fordonet. Avgiften beräknas uppgå till 15—20 kr. Kostnaderna för registreringsskyltar till fordon, för vilka registeromläggningsavgift inte erlagts, täcks dock inte av denna avgift. Avsikten är att för dessa fordon ta ut en särskild skyltavgift.

Eftersom det här redovisade successiva omlägningsförfarandet f. n. inte kan överblickas i alla detaljer och då tidsschemat för omläggningen endast kan anges i stora drag, anser jag det inte möjligt att nu lägga fram förslag till övergångsbestämmelser till de nödvändiga författningsändringarna. Kungl. Maj:t bör därför få bemyndigande av riksdagen att utfärda erforderliga bestämmelser för ikraftträdandet av ifrågavarande författningar.

I fråga om de för det rullande uppbördssystemet erforderliga författningsbestämmelserna har jag erfarit att bilskatteutredningen avser att under år 1972 lägga fram förslag till en författningstekniskt helt ny lagstiftning rörande vägtrafikbeskattningen. Det torde bli aktuellt att ställning tas till detta förslag innan övergången sker till rullande uppbörd. De för den rullande uppbörden erforderliga bestämmelserna kan därför lämpligen utarbetas i det sammanhanget. Med hänsyn till den information, som måste lämnas fordonsägarna i samband med omläggningen till det nya registreringssystemet, anser jag emellertid det nödvändigt att statsmakterna redan nu tar ställning till systemet med rullande uppbörd. Jag förordar därför att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens godkännande av ifrågavarande omläggning av beskattningssystemet.

Med hänsyn till det anförda har inom finansdepartementet efter sam-

råd med chefen för kommunikationsdepartementet upprättats förslag till vissa författningsändringar. När det gäller lagen om ändring i lagen om trafikförsäkring å motorfordon har jag därjämte samrått med chefen för justitiedepartementet.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

dels antaga förslagen till

1) *förordning om ändring i förordningen (1922: 260) om automobilskatt,*

2) *förordning om ändring i traktorskatteförordningen (1969: 297),*

3) *förordning om ändring i förordningen (1961: 653) om brännolja-skatt,*

4) *förordning om ändring i förordningen (1964: 352) om gasolskatt,*

5) *förordning om ändring i förordningen (1956: 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall,*

6) *lag om ändring i lagen (1929: 77) om trafikförsäkring å motorfordon,*

dels godkänna de av mig förordade riktlinjerna för ett nytt system för uppbörd av automobil- och traktorskatt.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten